

Školní poradenství

lazarova@phil.muni.cz

- Školní poradenství
- Školské poradenství
- Výchovné poradenství
- Poradenské služby školám/ve školách

Literatura:

- Václav Mertin (výchovné poradenství)
- Dana Knotová a kol. (školní poradenství)
- Nová legislativa (školský zákon, zvl. vyhláška 116, resp. 72), jiné dokumenty vztahující se ke školnímu poradenství

561/2004 Sb. ZÁKON ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění účinném od 1. 1. 2017 do 31. 8. 2017

§ 2 Zásady a cíle vzdělávání

(1) Vzdělávání je založeno na zásadách

- a) rovného přístupu každého státního občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana,
- b) zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce,

§ 7 Vzdělávací soustava, školy a školská zařízení

- (4) Školské zařízení poskytuje služby a vzdělávání, které **doplňují nebo podporují vzdělávání** ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu anebo preventivně výchovnou péči^{1a}) (dále jen "školské služby"). Školské zařízení uskutečňuje vzdělávání podle školního vzdělávacího programu uvedeného v § 5 odst. 2.
- (5) Druhy školských zařízení jsou zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, **školská poradenská zařízení**, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení, školská výchovná a ubytovací zařízení, zařízení školního stravování, školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné .....
- (6) Podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je zápis **do školského rejstříku**.
- (7) Ve školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávání **pedagogičtí pracovníci**.

§ 16

Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

- (1) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. **Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy** ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné **poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.**

(2) Podpůrná opatření spočívají v

- a) **poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,**
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) **využití asistenta pedagoga,**
- h) **využití dalšího pedagogického pracovníka,** tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

(3) Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů

- podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti.
- Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze kombinovat.
- **Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, shledá-li školské poradenské zařízení,** že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům poskytování dosavadních podpůrných opatření by podpůrná opatření nižšího stupně nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností dítěte, žáka nebo studenta a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví prováděcí právní předpis.

Podpůrná opatření (odst. 4-6)

- Podpůrná opatření **prvního stupně** uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení.
- Podpůrná opatření **druhého až pátého stupně** lze uplatnit **pouze s doporučením školského poradenského zařízení**. Škola nebo školské zařízení může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání s příslušným školským poradenským zařízením a s **předchozím písemným informovaným souhlasem zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte** nebo žáka jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu dítěte, žáka nebo studenta.
- Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy **předchozí písemný informovaný souhlas zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka**.

Podpůrná opatření v práci učitele

Kdo je žák se SVP?

- Dítětem, žákem a studentem se SVP se rozumí osoba, která k **naplnění svých vzdělávacích možností** nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí **podpůrných opatření**. PO se rozumí **nezbytné úpravy** ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se SVP mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Podpůrná opatření

- Žáci se SVP jsou vzděláváni s využitím podpůrných opatření, která spočívají v:
  - poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení
  - úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb včetně zabezpečení předmětů speciálně pedagogické péče
  - úpravě podmínek přijímaní ke vzdělávání a ukončování vzdělávání
  - použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání specifických komunikačních systémů

- úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy
- vzdělávání podle IVP
- využití asistenta pedagoga
- využití dalšího pedagogického pracovníka, příp. tlumočnicka do znakového jazyka a dalších podpůrných osob (např. osobní asistent)
- poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených

Vhodná kombinace PO se pak „překlápí“ do práce učitele a je často popsána i v dokumentech (Doporučení ŠPZ, IVP, PLPP...)

Co pro učitele prakticky znamená, má-li ve třídě žáky se SVP?

- Jediným prostředkem, jak zajistit, aby podle svých možností pracovali pokud možno všichni žáci, je **INDIVIDUALIZACE**
- Z toho vyplývá, že se se třídou nedá trvale pracovat jako s homogenní skupinou, potřebujeme **DIFERENCIACI**
- To, co poskytujeme žákům se SVP, nejsou úlevy, ale **PODPORA**
- Cílem je přitom **POSUN, ZKOMPETENTNĚNÍ, SPLNĚNÍ ÚKOLU, ROSTOUCÍ SAMOSTATNOST** žáka se SVP

Proces...

- Učitel/ŠPZ identifikuje žáka se SVP
- Na základě diagnostiky se zmapují příčiny a projevy jeho obtíží
- Při práci s tímto žákem se pak aplikují adekvátní podpůrná opatření (s různou mírou individualizace)
- Aplikace PO je „viditelná“ i při pozorování zvenčí
- Při jejich posuzování je ale vhodné doplnit pozorování ještě rozhovorem

ŠPZ

§ 16a

Poradenská pomoc školského poradenského zařízení

- (1) Školské poradenské zařízení poskytne poradenskou pomoc dítěti, žákovi, studentovi nebo zákonnému zástupci dítěte nebo žáka **na základě jeho žádosti nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci podle jiného právního předpisu.**
- (2) Vyžaduje-li to zájem dítěte nebo nezletilého žáka, **doporučí škola nebo školské zařízení** jeho zákonnému zástupci, aby vyhledal pomoc školského poradenského zařízení. (+ OSPOD, lékař...)

§ 16a

Poradenská pomoc školského poradenského zařízení

- Výsledkem poradenské pomoci školského poradenského zařízení jsou **zejména zpráva a doporučení**. Ve zprávě školské poradenské zařízení uvede skutečnosti podstatné pro **doporučení podpůrných opatření...**
- Školské poradenské zařízení poskytuje zprávu a doporučení **tomu, komu je poskytována poradenská pomoc; škole nebo školskému zařízení, v němž se dítě, žák nebo student vzdělává, poskytuje pouze doporučení.** ... školské poradenské zařízení poskytne vydané doporučení také orgánu sociálně-právní ochrany dětí, pokud je o to orgán sociálně-právní ochrany dětí písemně požádá.
- Pokud má zletilý žák, student nebo zákonný zástupce dítěte nebo žáka pochybnosti o tom, že škola nebo školské zařízení postupuje v souladu s doporučením školského poradenského zařízení, **může řediteli školy nebo školského zařízení navrhnout, aby s ním případ projednal za účasti pověřeného zaměstnance příslušného školského poradenského zařízení, a ředitel je povinen jednání bez zbytečného odkladu svolat.**
- .... Nebo revize ... ČŠI

Revize

- (1) Dítě, žák, student nebo zákonný zástupce může **do 30 dnů ode dne, kdy obdržel** ... požádat právnickou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem prováděním revizí o jejich revizi. (NUV) O revizi doporučení může požádat také škola, školské zařízení nebo orgán veřejné moci.... a Česká školní inspekce.
- (2) ...posoudí žádost o **revizi a zprávu nebo doporučení**, a je-li to nezbytné k naplnění účelu revize, prověří se souhlasem zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka vzdělávací potřeby a možnosti dítěte, žáka nebo studenta. ...v místě sídla školského poradenského zařízení, které vydalo zprávu nebo doporučení. ....
- (3) O výsledku posouzení vydá právnická osoba (NUV)... **do 60 dnů** od obdržení žádosti revizní zprávu, která může obsahovat i novou zprávu nebo doporučení podpůrných opatření .....

Další zákonem ošetřené případy

- **§ 17** Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů
- **§ 18** Individuální vzdělávací plán
- **§ 20** Vzdělávání cizinců
- **§ 31** Výchovní opatření
- **§ 37** Odklad povinné školní docházky
- **§ 47** Přípravné třídy základní školy
- **§ 48** Vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem

Vyhlášky pak ošetřují ...

- a) konkrétní výčet a účel podpůrných opatření a jejich členění do stupňů,
- b) u podpůrných opatření druhého až pátého stupně pravidla pro jejich použití školou a školským zařízením a **normovanou finanční náročnost** pro účely poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu podle tohoto zákona,
- c) postup školy nebo školského zařízení před přiznáním podpůrného opatření dítěti, žákovi nebo studentovi,
- d) **organizaci poskytování podpůrných opatření**,
- e) **organizaci a pravidla vzdělávání ve třídách, odděleních a studijních skupinách** a školách zřízených podle § 16 odst. 9,
- f) **průběh a organizaci poradenských služeb** školy a činnosti školských poradenských zařízení, základní zásady používání diagnostických nástrojů a pravidla spolupráce školských poradenských zařízení se školami, školskými zařízeními a dalšími osobami a orgány veřejné správy,
- g) **náležitosti zprávy a doporučení** vydávaných školským poradenským zařízením,
- h) **podmínky pro využití asistenta pedagoga a pravidla jeho činnosti** a podmínky působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů,
- i) **náležitosti individuálního vzdělávacího plánu**,
- j) **náležitosti informovaného souhlasu** s poskytnutím podpůrného opatření podle § 16 odst. 4 a 5 a žádosti podle § 16 odst. 9,
- k) pravidla a náležitosti zjišťování vzdělávacích potřeb nadaných dětí, žáků a studentů, úpravu organizace, přijímání, průběhu a ukončování jejich vzdělávání a podmínky pro přeřazování do vyššího ročníku.

zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Předmět a rozsah úpravy

(1) Tento zákon upravuje

- a) odchylky při sjednávání doby trvání pracovního poměru na dobu určitou pedagogických pracovníků,
- b) předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků,
- c) pracovní dobu pedagogických pracovníků,
- d) další vzdělávání a kariérní systém pedagogických pracovníků.

(2) Tento zákon se vztahuje na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení¹⁾ (dále jen „škola“), a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.

Pedagogický pracovník

- (1) Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, **přímou výchovnou, přímou speciálněpedagogickou** nebo přímou pedagogicko-psychologickou činností přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání ...

Přímou pedagogickou činnost vykonává

- a) učitel,
- b) pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- c) vychovatel,
- d) speciální pedagog,
- e) psycholog,
- f) pedagog volného času,
- g) asistent pedagoga,
- h) trenér,
- i) metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně²⁰⁾,
- j) vedoucí pedagogický pracovník.

Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka

(1) Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady:

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,
- c) je bezúhonný,
- d) je zdravotně způsobilý a
- e) prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak.

Získávání odborné kvalifikace pedagogických pracovníků

Speciální pedagog

Speciální pedagog získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd

- a) zaměřené na speciální pedagogiku,
- b) zaměřené na pedagogiku předškolního věku nebo na přípravu učitelů základní školy nebo na přípravu učitelů všeobecně-vzdělávacích předmětů střední školy nebo na přípravu vychovatelů a doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace uskutečňovaném vysokou školou, nebo
- c) studijního oboru pedagogika a doplňujícím studiem k rozšíření odborné kvalifikace uskutečňovaném vysokou školou.

Psycholog

Psycholog získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu psychologie.

Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně

Metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu.

- Atd.

Další náležitosti upravené zákonem o ped prac

- **Společná ustanovení k odborné kvalifikaci (...
co znamená studium Pedagogiky...)**
- **Pracovní doba**
- **Rozsah přímé pedagogické činnosti**
- **DVPP**

Vyhlášky ke školskému zákonu

- **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**
- Vyhláška č. 147/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 62/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- Vyhláška č. 227/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 62/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- Vyhláška č. 62/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Další vyhlášky k poradenství...

- **Vyhláška č. 116/2011 Sb. kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních**
- *Vyhláška č. 197/2016 Sb. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky*
- **Vyhláška č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení)**
- Vyhláška č. 226/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky, ve znění vyhlášky č. 389/2006 Sb.
- A další

Vyhláška č. 116-197/2011-2016 Sb. kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

§ 1 - Poskytování poradenských služeb

§ 2 - Účel poradenských služeb

§ 2a - Pravidla poskytování poradenských služeb

§ 2b - Psychologická a speciálně pedagogická diagnostika

§ 3 - Školská poradenská zařízení

§ 4 - Další dokumentace

§ 5 - Poradna

§ 6 - Centrum

§ 7 - Škola

§ 8 - Poskytování poradenských služeb za úplatu

§ 9 - Zrušovací ustanovení

§ 10 - Účinnost

Přechodná ustanovení

V příloze – náplně práce poradenských pracovníků